

Legal Information Needs of Lawyers of Tehran City

Zahra Karimi

MSc of Information Management, Department of Knowledge and Information Science, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: karimi.zahra369@yahoo.com

Alireza Noruzi

*Corresponding author, Associate Professor, Department of Knowledge and Information Science, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: noruzi@ut.ac.ir

Abstract

Objective: Access to the right legal information at the right time is a must for the community and for lawyers. The use of information by lawyers and attorneys is strongly influenced by their information needs. These requirements determine the type of information needed, where the information can be found, and how to access it. Lawyers use a variety of methods to access information. Legal information is the most important source for the law and legal professions and without the right legal information; these professions do not perform well.

Methodology: The purpose of this study was to determine the legal information needs of Tehran's lawyers. Legal information needs are those that are met through the use of information resources and through formal or semi-formal channels of information and services offered by libraries and information centers. This research is a survey. The statistical population includes all lawyers in Tehran whose names are registered with the Center for Justice Lawyers. From a total of 8000 statistical population, 367 individuals were selected using Krejcie and Morgan's table by random sampling. The data collection tool was a researcher-made questionnaire consisting of two sections: general information and specialized information. In order to improve the validity of the research instrument, previously tested and validated questions asked in the questionnaires of previous studies conducted in the field of information needs were used in a similar context; and Cronbach's alpha was used to determine the reliability of the questionnaire. Assessment and selection of sources and barriers to the information process were over 0.70 and acceptable. Data were analyzed using the Friedman Ranking Test and Bivariate Chi-square test in the SPSS software version 25.

Findings: The results indicated that the most important reasons for seeking information for lawyers were promoting specialized knowledge and the most important sources for meeting the legal information needs of legal entities, were attending law courses and scientific journal articles. The most important problems for lawyers were access to updated information, the

dissemination of legal information in different sources, the outdated nature of many sources, and the inadequate sources of law.

Conclusion: The most important reason for searching information was to update specialized knowledge and then to write a research paper, which shows the scientific attitude of the lawyers towards their specialized field. Books (both printed and electronic) and scientific journals were the most important information sources for meeting the information needs of lawyers. Among informal sources, the library of a legal organization or institution was the most important source of informal acquisition of information; and the Google search engine was the most common search engine used by lawyers. Also, going to the library and visiting the new library resources were the most important ways to update information after reading specialized publications. The suggestions of the study are as follows: (i) the fact that many people today use the Internet to find answers to their questions, lawyers are not an exception. One way to help them is to make legal online databases accessible and expandable; (ii) due to the diffusion of legal information in different sources, the legality of many legal information sources and the inadequate legal information sources, one of the most important problems for lawyers in accessing information is the need to take appropriate measures; (iii) since legal libraries are one of the places of interest for lawyers to access the information, libraries or legal organizations should select law librarians as managers for courthouse libraries/court law libraries; and (iv) the findings showed that the level of French and English language of lawyers was poor.

Keywords: Lawyers, Legal information, Information needs, Information seeking behavior, Law, Tehran.

Article type: Research

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

Publisher: Central Library of Astan Quds Razavi

© The author(s)

Library and Information Sciences, 2021, Vol. 24, No. 2, pp. 166-192.

Received: 06/04/2020- Accepted: 20/06/2020

نیازهای اطلاعاتی حقوقی و کلای شهر تهران

زهرا کریمی

کارشناس ارشد مدیریت اطلاعات، گروه علوم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: karimi.zahra369@yahoo.com

علیرضا نوروزی

*نویسنده مسئول، دانشیار گروه علوم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: noruzi@ut.ac.ir

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر، شناسایی نیازهای اطلاعاتی حقوقی و کلای شهر تهران بود. منظور از نیازهای اطلاعاتی حقوقی، آن دسته از نیازهایی است که از طریق استفاده از منابع اطلاعاتی و از طریق مجراهای رسمی و یا نیمه‌رسمی ارائه اطلاعات و خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی برآورده می‌شوند.

روش‌شناسی: این پژوهش به روش پیمایشی صورت گرفته است. جامعه آماری شامل تمامی وکلای شهر تهران است که اسامی آن‌ها در کانون وکلای دادگستری مرکز ثبت شده است. از مجموع ۸۰۰۰ نفر جامعه آماری، حجم نمونه‌ای با استفاده از جدول کرجسی و مورگان به تعداد ۳۶۷ نفر تعیین و به شیوه نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شد. ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه محقق‌ساخته بود که شامل دو بخش اطلاعات عمومی و اطلاعات تخصصی بود. برای بالا بردن روایی ابزار پژوهش، از پرسش‌های آزمون شده قبلی در پژوهش‌های مشابه و معتبر استفاده شد و برای تعیین پایایی پرسش‌نامه از آلفای کرونباخ استفاده شد که ضرایب آن برای متغیرهای پژوهش که شامل اهداف و انگیزه‌های جستجوی اطلاعات، ویژگی‌های ارزیابی و انتخاب منابع و موانع فرایند اطلاع‌یابی بودند، بالاتر از ۰/۷۰ و قابل قبول بود. تجزیه و تحلیل داده‌های به‌دست آمده با استفاده از آزمون رتبه‌بندی فریدمن و آزمون خی دو تک متغیره در نرم‌افزار اس.پی.اس.اس. انجام شد.

یافته‌ها: نتایج حاکی از آن بود که مهمترین دلیل جستجوی اطلاعات وکلا، پیشبرد دانش تخصصی و مهمترین منابع برای رفع نیازهای اطلاعاتی حقوقی مقررات حقوقی، شرکت در کارگاه‌های آموزشی حقوقی و مقاله‌های مجله‌های علمی هستند. همچنین اهم مشکلات وکلا برای دستیابی به اطلاعات، پراکندگی اطلاعات حقوقی در منابع مختلف، قدیمی بودن بسیاری از منابع و ناکافی بودن منابع در زمینه حقوق معرفی شدند.

نتیجه‌گیری: مهمترین دلیل جستجوی اطلاعات، پیشبرد دانش تخصصی و پس از آن ارائه مقاله پژوهشی است که این یافته بیانگر نگرش علمی پاسخ‌گویان نسبت به رشته تخصصی خود است. کتاب‌ها (اعم از چاپی-الکترونیکی) و نشریات مهمترین منابع رسمی کسب اطلاعات در رفع نیازهای اطلاعاتی وکلا هستند. در میان منابع غیررسمی، کتابخانه سازمان یا مؤسسه حقوقی، مهمترین منبع کسب غیررسمی اطلاعات است؛ و موتور جستجوی گوگل رایج‌ترین موتور جستجوی مورد استفاده وکلا است. همچنین، مراجعه به کتابخانه و بازدید از تازه‌های کتابخانه، بعد از مطالعه نشریات تخصصی، مهمترین روش‌های روزآمدسازی اطلاعات هستند.

کلیدواژه‌ها: اطلاعات حقوقی، نیازهای اطلاعاتی، رفتار اطلاع‌یابی، حقوق، وکلا، تهران.

نوع مقاله: پژوهشی

ناشر: کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

© نویسندگان

کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۴۰۰، دوره ۲۴، شماره ۲، شماره پیاپی ۹۴، صص. ۱۶۶-۱۹۲.

تاریخ ارسال: ۹۹/۱/۸ - تاریخ پذیرش: ۹۹/۳/۳۱

مقدمه و بیان مسئله

اطلاعات به عنوان منبع مهمی که به پیشرفت و توسعه فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی یک ملت کمک می‌کند در نظر گرفته می‌شود و هسته اصلی توسعه دانش، مبنای نوآوری و منابعی برای آگاهی شهروندان است. بنابراین، اطلاعات اساس پیشرفت جامعه است (تاناسکودی^۱، ۲۰۱۲). اطلاعات مهمترین منبع برای علوم و حرفه‌های حقوقی است و بدون اطلاعات، این حرفه‌ها عملکرد خوبی ندارند. استفاده از اطلاعات توسط حقوقدانان و وکلا به شدت تحت تأثیر نیازهای اطلاعاتی آنهاست. این نیازها، نوع اطلاعات مورد نیاز، جایی که می‌توان اطلاعات مورد نیاز را پیدا کرد و چگونگی دسترسی به اطلاعات را تعیین می‌کند. نیاز اطلاعاتی حقوقی، نیازی است که وکلا برای رسیدن به سه هدف در پی رفع آن هستند: اول، وکلا به عنوان مشاور به دنبال پیدا کردن مشکل و نقص در قانون هستند و این که دادگاه چگونه قضاوت خواهد کرد. در واقع، به دنبال اطلاعاتی برای احتمال‌های قانونی است تا بتواند به موکل خود پیشنهادهای مناسبی ارائه نماید. دوم، به عنوان مدافع برای حمایت از موقعیت از قبل تعیین شده، با هدف متقاعد کردن کسی (معمولاً دادگاه)، به دنبال اطلاعات درباره این که چه قانونی و چگونه باید اجراء شود، است. سوم، وکلا در جستجوی حمایت قانونی موقعیت موکل خود و یا معیارهای قانونی برای یک دوره عملی مطرح شده هستند (کوهن^۲، ۱۹۶۹).

دسترسی به اطلاعات حقوقی و قضائی مناسب در زمان مناسب برای جامعه و حقوقدانان یک ضرورت است (متابلاً^۳، ۲۰۱۸، ۲۰۱۹). وکلا برای دسترسی به اطلاعات، روش‌های متعددی را به کار می‌گیرند. در ایران در زمینه نیازهای اطلاعاتی حقوقی وکلا تاکنون پژوهشی انجام نشده است. تنها پژوهشی که در ایران در رابطه با نیازهای اطلاعاتی حقوقدانان انجام شده، پژوهشی با عنوان «بررسی نیازهای اطلاعاتی اعضای هیئت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته‌های حقوق و علوم سیاسی» است که یافته‌هایش نشان داد کتاب‌ها و نشریات به نسبت مساوی به عنوان اولویت اول منابع مورد نیاز هر دو گروه هستند؛ و آیین‌نامه‌ها و تصویب‌نامه‌ها برای رشته حقوق از اهمیت ویژه‌ای برخوردار هستند (رمضانی، ۱۳۷۵). در سطح بین‌المللی، در زمینه بررسی نیازهای اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی وکلا مطالعات متنوع و گسترده‌ای صورت گرفته است. راماندراپا^۴ (۲۰۱۷) نشان داد که وکلا از انواع منابع اطلاعاتی برای تأمین نیازهای اطلاعاتی خود استفاده می‌کنند. برای دستیابی به منابع اطلاعاتی از کتابخانه دادگاه منطقه بیشتر استفاده می‌شود. بیشتر وکلا از کلیه منابع و خدمات کتابخانه‌ای کتابخانه‌های کانون وکلای دادگستری منطقه راضی نیستند. اهداف

1. Thanuskodi
2. Cohen
3. Mathabela
4. Ramachandrapa

جستجوی اطلاعات به ترتیب آماده‌سازی پرونده، نیازهای حرفه‌ای و نوشتن مقاله و کتاب بودند. سینگ، بهو و بهوا^۱ (۲۰۱۵) نشان دادند که اکثریت پاسخ‌دهندگان از اینترنت برای دسترسی به اطلاعات استفاده می‌کنند. سه چهارم پاسخ‌دهندگان برای یافتن اطلاعات لازم، منابع چاپی را همچون منابع الکترونیکی ترجیح می‌دهند. بهات^۲ (۲۰۱۴) نشان داد که اعضای هیئت علمی حقوق از طیف وسیعی از منابع اطلاعاتی برای پیگیری امور تدریس، تحقیق و کار دانشگاهی خود استفاده می‌کنند. در هنگام استفاده از منابع چاپی، بسیاری از پاسخ‌دهندگان به ترتیب کتاب‌ها، کتاب‌های مرجع، گزارش‌های قانونی، اساسنامه و مجله‌ها را ترجیح می‌دهند. خان و بهاتی^۳ (۲۰۱۲) در پژوهشی نشان داد که پاسخ‌دهندگان غالباً از منابع اطلاعاتی حقوقی متنوعی برای سخنرانی‌ها و اهداف علمی خود استفاده می‌نمایند. برای پاسخ‌گویی به نیاز فوری علمی و پژوهشی خود، از مجموعه‌های شخصی خود در خانه و اداره استفاده می‌نمایند. یافته‌های پژوهش تاهاموایر و اوکلو-اوبورا^۴ (۲۰۱۰) حاکی از آن است که صد درصد پاسخ‌دهندگان اعلام کرده‌اند که به اطلاعات حقوقی که عبارتند از: مراجع قانونی، قوانین کشورهای دیگر، نیازهای حقوق بشر، گزارش‌های حقوقی، قوانین روزآمد دادگاه، منابع دولتی، اطلاعات قانونی، نیازهای جنسیتی، و موارد و رویه‌های قضایی نیاز دارند. تھاناسکودی^۵ (۲۰۰۹) در پژوهشی نشان داد که مهمترین انگیزه برای جستجوی اطلاعات، آماده‌سازی سخنرانی، پژوهش و روزآمدسازی دانش است و کتاب‌ها و گزارش‌های قانونی مهمترین منبع اطلاعاتی پاسخ‌گویان بوده است. از طرفی، پاسخ‌گویان مهمترین مکان دسترسی به داده‌ها و اطلاعات را کتابخانه‌های شخصی و دانشگاهی بیان کردند. بیشتر پاسخ‌گویان برای جستجوی اطلاعات اینترنتی از موتور جستجوی گوگل استفاده می‌کردند. نتایج پژوهش اتیک و ماتیوز^۶ (۲۰۰۰) نشان داد که تنها راه وکلا برای افزایش دسترسی به اطلاعات حقوقی در کنیا، راه‌اندازی کتابخانه حقوقی مشارکتی خودشان است.

اتیک^۷ (۱۹۹۹) نیز در بررسی نیازهای اطلاعاتی و عادات اطلاع‌یابی وکلا در انگلستان نشان داد که نیازهای اطلاعاتی وکلا به شدت تحت تأثیر ماهیت کار آن‌ها قرار دارد و هدف جستجوی اطلاعات، پیشبرد دانش تخصصی بوده است. هینس‌ورث^۸ (۱۹۹۲) در پژوهشی نشان داد که قضات منابع چاپی و کتاب را ترجیح می‌دهند. زیتون و دیگران^۹ (۱۹۸۷) در بررسی نیازهای کاربران در کتابخانه حقوقی دانشگاه مالایا در

1. Singh, Bhue & Bhoi
2. Bhatt
3. Khan & Bhatti
4. Tuhumwire & Okello-Obura
5. Thanuskodi
6. Otike & Matthews
7. Otike
8. Hainsworth
9. Zaiton

مالزی نشان داد که بیشترین منابع مورد استفاده، کتاب‌ها و گزارش‌های حقوقی بودند و مهمترین مشکلات در تأمین نیازهای اطلاعاتی: کافی نبودن تعداد نسخه‌های کتاب‌ها و به ویژه منابع آموزشی و کتاب‌های درسی، قدیمی و روزآمد نبودن منابع، و بی‌احترامی کارکنان کتابخانه به کاربران بودند. فلیشیانو^۱ (۱۹۸۴) در پژوهشی نشان داد که وکلا از مجله‌های حقوقی جاری استفاده نمی‌کنند. دلیل اصلی استفاده از کتابخانه، نیاز به کسب اطلاعات خاص مورد نیاز پیشرفت کار است.

کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعات حقوقی و مؤسسه‌های قضائی و حقوقی در ایران برای فراهم آوردن اطلاعات مناسب و مورد نیاز وکلا و حقوقدانان نیازمند آشنایی دقیق با منابع و نیازهای اطلاعاتی آنان هستند. از سوی دیگر، عدم کفایت پژوهش‌های پیشین در ایران، و ضرورت آشنایی و آگاهی کتابداران و متخصصان اطلاعات حقوقی با نوع اطلاعات و منابع اطلاعاتی مورد نیاز وکلا و چگونگی دستیابی به آن‌ها در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعات حقوقی و مؤسسه‌های قضائی و حقوقی، پرداختن به پژوهش حاضر را ضروری می‌سازد. گردآوری و تهیه اطلاعات حقوقی و قضائی مناسب و دقیق، مستلزم شناسایی نیازهای اطلاعاتی حقوقی وکلا و حقوقدانان است. در این راستا، پژوهش حاضر می‌تواند الگویی برای معرفی نیازهای اطلاعاتی حقوقی وکلا باشد که از این طریق می‌توان وکلا را برای شناسایی، دسترسی و بازیابی بهتر منابع اطلاعاتی مرتبط با نیازهای اطلاعاتی‌شان هدایت نمود و چالش‌هایی که در یافتن پاسخ برای رفع نیازهای اطلاعاتی خود با آن مواجه هستند را شناسایی و راهکارهایی برای آن‌ها ارائه کرد. بنابراین، پژوهش حاضر درصدد است تا به این پرسش اساسی که «نیازهای اطلاعاتی حقوقی وکلا چیست؟» پاسخ دهد. این پرسش در قالب پرسش‌های جزئی زیر ارائه می‌گردد:

۱. هدف و انگیزه وکلا از جستجوی اطلاعات چیست؟
۲. وکلا بیشتر از چه منابعی برای رفع نیازهای اطلاعاتی خود استفاده می‌کنند؟
۳. کتابخانه‌ها تا چه حد در تأمین و دستیابی وکلا به منابع اطلاعاتی کمک می‌کنند؟
۴. مشکلات وکلا در دسترسی به اطلاعات حقوقی چیست؟
۵. پیشنهاد‌های راهبردی برای بهبود دسترسی وکلا به اطلاعات حقوقی چیست؟

روش پژوهش

روش این پژوهش، پیمایشی و از نوع، کاربردی است. داده‌ها از دو منبع مختلف به دست آمده است. داده‌های اولیه پژوهش حاضر از پرسش‌نامه حاصل شده‌اند. داده‌های ثانویه نیز در این پژوهش از کتاب‌ها، مقاله‌ها و

اسناد و مدارک به دست آمده است. از این رو، پژوهش حاضر در زمره پژوهش‌های میدانی و کتابخانه‌ای به شمار می‌رود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی وکلای شهر تهران بود که اسامی آن‌ها در فهرست کانون وکلا ثبت شده است که تعداد آن‌ها در زمان انجام پژوهش حاضر ۸۰۰۰ نفر بود. به دلیل این که شهر تهران درصد بالایی از وکلای کشور را داراست و جامعه وکلای ساکن شهر تهران به اندازه کافی دارای تنوع نیازهای اطلاعاتی هستند؛ بنابراین، نتایج این پژوهش می‌تواند با ضریب خوبی بیانگر وضعیت وکلا در کل کشور باشد؛ و از سوی دیگر، لزوم دسترسی به وکلا برای گردآوری داده‌ها موجب شد تا شهر تهران به عنوان جامعه آماری پژوهش انتخاب شود. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شد و حجم نمونه با توجه به جدول کرجسی و مورگان ۳۶۷ نفر تعیین گردید (حافظنیا، ۱۳۸۹). تعداد ۳۶۷ پرسش‌نامه پخش شد و تعداد ۲۵۰ پرسش‌نامه عودت داده شد. برای تعیین پایایی پرسش‌نامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد.

جدول ۱. میزان پایایی به روش همسازی درونی (آلفای کرونباخ)

متغیرها	تعداد	آلفای کرونباخ
اهداف و انگیزه‌های جستجوی اطلاعات	۹	۰/۷۲
ویژگی‌های ارزیابی و انتخاب منابع	۸	۰/۷۳
موانع فرایند اطلاع‌یابی	۱۰	۰/۸۰

میزان آلفای کرونباخ تمامی متغیرهای اصلی بیشتر از مقدار معیار ۰/۷۰ است که نشان از این دارد که پایایی تمامی متغیرها تأیید می‌شود. برای تعیین روایی از مشاوره و مصاحبه با اساتید و صاحب‌نظران موضوعی در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی و حقوق بهره گرفته شد. همچنین از نظریه‌ها، متون علمی و پژوهش‌های مرتبط با موضوع پژوهش استفاده شده است. تا حد امکان سعی شده است که برای بالا بردن روایی ابزار پژوهش، از پرسش‌های آزمون شده قبلی در پژوهش‌های مشابه و معتبر استفاده شود.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

در بخش یافته‌های توصیفی به توصیف متغیرهای جمعیت‌شناختی و متغیرهای اصلی با استفاده از شاخص‌های آماری فراوانی و درصد فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد و نمودار دایره‌ای و ستونی پرداخته می‌شود. در بخش یافته‌های استنباطی و جهت پاسخ‌گویی به پرسش‌های پژوهش از آزمون رتبه‌بندی فریدمن و آزمون خی دو تک متغیره استفاده شد. حداکثر سطح خطای آلفا جهت آزمون پرسش‌های پژوهش، مقدار

۰/۰۵ تعیین شد ($p < ۰/۰۵$). تجزیه و تحلیل داده‌ها به استفاده از نرم‌افزار اس.پی.اس.اس. نسخه ۲۵ انجام شد.

جدول ۲. روش‌های و شاخص‌های آماری استفاده شده در پژوهش

نوع روش آماری	کاربرد	روش‌های و آزمون‌های آماری
آمار توصیفی	آزمون پایایی پرسش‌نامه	آلفای کرونباخ
	توصیف متغیرهای جمعیت‌شناختی	فراوانی و درصد فراوانی
	توصیف متغیرهای اصلی	فراوانی و میانگین و انحراف استاندارد
آمار استنباطی	نرمال بودن متغیرها	کجی و کشیدگی و کولموگوروف-اسمیرنوف
	رتبه‌بندی گزینه‌ها	رتبه‌بندی فریدمن
	مقایسه فراوانی‌ها	کای اسکوئر تک متغیره
نرم افزار		اس.پی.اس.اس.

یافته‌های پژوهش

الف. یافته‌های توصیفی

جدول ۳ تا ۶ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی را نشان می‌دهد.

جدول ۳. توصیف جنسیت پاسخ‌گویان

جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی
مرد	۱۴۴	۵۸
زن	۱۰۶	۴۲
مجموع	۲۵۰	۱۰۰

جدول ۴. وضعیت میزان تحصیلات پاسخ‌گویان

میزان تحصیلات	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
کاردانی	۵۷	۲۳	۲۳
کارشناسی ارشد	۱۷۲	۶۹	۹۲
کارشناسی ارشد و دکترا	۲۱	۸	۱۰۰
مجموع	۲۵۰	۱۰۰	

جدول ۵. توصیف سن پاسخ‌گویان

سن	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
کمتر از ۳۰ سال	۵۳	۲۱	۲۱
۳۰ تا ۳۴ سال	۸۰	۳۲	۵۳
۳۵ تا ۳۹ سال	۵۸	۲۳	۷۶
۴۰ تا ۴۴ سال	۲۲	۹	۸۵
۴۵ سال به بالا	۳۷	۱۵	۱۰۰
مجموع	۲۵۰	۱۰۰	

جدول ۶. توصیف سابقه کار پاسخ‌گویان

سابقه	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
کمتر از ۵ سال	۹۲	۳۷	۳۷
۶ تا ۱۰ سال	۸۵	۳۴	۷۱
۱۱ تا ۱۵ سال	۳۲	۱۳	۸۴
۱۶ تا ۲۰ سال	۱۰	۴	۸۸
۲۱ تا ۲۵ سال	۱۶	۶	۹۴
بیشتر از ۲۵ سال	۱۵	۶	۱۰۰
مجموع	۲۵۰	۱۰۰	

ب. یافته‌های استنباطی

پاسخ به پرسش اول: هدف و انگیزه وکلا از جستجوی اطلاعات

جدول ۷. آزمون کای اسکور تک متغیره با هدف شناسایی مهمترین دلیل جستجوی اطلاعات

گزینه‌ها	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد انتظار	باقی مانده (اختلاف فراوانی‌ها)
پیشبرد دانش تخصصی شغلی	۲۰۴	۶۲/۵	۱۴۱/۵
ارائه مقاله پژوهشی برای همایش‌های	۲۴	۶۲/۵	-۳۸/۵
گرفتن امتیاز جهت ادامه تحصیل	۱۶	۶۲/۵	-۴۶/۵
ارائه سخنرانی	۶	۶۲/۵	-۵۶/۵
مجموع	۲۵۰		

$$\text{Chi Square} = ۴۲۹/۷۴ \quad \text{df} = ۳ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

نتایج جدول ۷ نشان می‌دهد که بین توزیع مشاهده شده و مورد انتظار در طبقات متغیر «مهمترین دلیل جستجوی اطلاعات» تفاوت وجود دارد و فراوانی طبقات با یکدیگر برابر نبوده و تفاوت معنی‌داری بین آن‌ها وجود دارد ($p < 0/05$). مقدار χ^2 دو به دست آمده برابر با ۴۲۹/۷۴ است که در سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد. نتایج جدول فراوانی مهم‌ترین دلیل جستجوی اطلاعات، نشان می‌دهد که بالاترین فراوانی را گزینه «پیشبرد دانش تخصصی» دارد که فراوانی آن ۲۰۴ مورد است.

نتایج آزمون فریدمن در جدول ۸ آمده است. بر اساس یافته‌های جدول ۸ می‌توان بیان داشت که با توجه به مقدار کای اسکوئر که برابر با ۴۹۲/۳۱ ($df = 8$) و معنی‌دار شده است ($p < 0/05$)، می‌توان استنباط کرد که بین ۹ هدف و انگیزه جستجوی اطلاعات و کلا تفاوت معنی‌داری وجود دارد و رتبه و مقدار این گزینه‌ها متفاوت است.

جدول ۸. نتیجه آزمون فریدمن جهت رتبه‌بندی اهداف و انگیزه‌های جستجوی اطلاعات

رتبه	عواملها	میانگین رتبه
۱	روزآمد کردن اطلاعات تخصصی	۶/۸۱
۲	حفظ جایگاه علمی	۵/۹۱
۳	شناسایی و منابع تخصصی	۵/۷۹
۴	روزآمدسازی اطلاعات عمومی	۵/۵۹
۵	تصمیم‌گیری‌های مهم و انجام فعالیت‌های روزانه کاری	۵/۴۶
۶	شناخت محیط کسب‌وکار	۵/۱۲
۷	انجام پژوهش علمی	۴/۱۱
۸	شناسایی و کنترل رقبا	۳/۳۲
۹	آماده کردن سخنرانی	۲/۹۰

$$\text{Chi Square} = 492/31 \quad df = 8 \quad p \leq 0/001$$

گزینه «روزآمد کردن اطلاعات تخصصی» بالاترین رتبه را دارد. بعد از این گزینه، گزینه «حفظ جایگاه علمی» و عامل «شناسایی و منابع تخصصی» بالاترین رتبه را دارند. دو گزینه «آماده کردن سخنرانی» و «شناسایی و کنترل رقبا» کم‌اهمیت‌ترین اهداف و انگیزه‌های جستجوی اطلاعات هستند.

داده‌های جدول ۹ بر اساس نتایج آزمون رتبه‌بندی فریدمن، نشان می‌دهد که مجموع دو گزینه اهمیت زیاد و خیلی زیاد برای شاخص «روزآمد کردن اطلاعات تخصصی» ۹۰ درصد است؛ برای «حفظ جایگاه

علمی» ۴۸ درصد و برای «شناسایی منابع تخصصی» ۵۸ درصد است. این سه، مهمترین اهداف و انگیزه‌های جستجوی اطلاعات هستند.

جدول ۹. مقادیر درصد فراوانی و میانگین گزینه‌های اهداف و انگیزه‌های جستجوی اطلاعات

میانگین	گزینه‌ها					شاخص‌ها
	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	
۴/۶۰	۷۰	۲۰	۱۰			روزآمد کردن اطلاعات تخصصی
۴/۵۳	۵۲	۳۲	۱۶			حفظ جایگاه علمی
۴/۲۷	۴۷	۳۸	۱۰	۴	۱	شناسایی منابع تخصصی
۴/۱۸	۴۶	۳۲	۱۷	۳	۲	روزآمدسازی اطلاعات عمومی
۴/۱۶	۴۲	۳۷	۱۷	۲	۲	تصمیم‌گیری‌های مهم و انجام فعالیت‌های روزانه کاری
۴/۰۳	۳۸	۳۷	۱۷	۴	۴	شناخت محیط کسب‌وکار
۳/۵۹	۲۸	۲۴	۳۲	۱۰	۶	انجام تحقیقات علمی
۳/۰۹	۱۴	۲۵	۳۴	۱۱	۱۶	شناسایی و کنترل رقبا
۲/۹۱	۱۱	۱۹	۳۳	۲۳	۱۴	آماده کردن سخنرانی

جدول ۱۰. آزمون کای اسکوئر تک متغیره با هدف شناسایی مهمترین هدف از مراجعه به کتابخانه سازمان یا مؤسسه حقوقی

گزینه‌ها	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد انتظار	باقی مانده (اختلاف فراوانی‌ها)
مطالعه منابع کتابخانه	۱۲۲	۶۰	۶۲
کسب اطلاعات مشاوره‌ای و حقوقی	۸۰	۶۰	۲۰
استفاده از سالن مطالعه	۶۶	۶۰	۶
نوشتن ادبیات پژوهش با استفاده از منابع مرجع	۲۱	۶۰	-۳۹
امانت کتاب و مجله	۱۱	۶۰	-۴۹
مجموع	۳۰۰		

$$\text{Chi Square} = ۱۳۶/۷۰ \quad \text{df} = ۴ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

مقدار خی دو به دست آمده برابر با ۱۳۶/۷۰ است که در سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد.

پاسخ به پرسش دوم: منابع رفع نیازهای اطلاعاتی

جدول ۱۱. آزمون کای اسکوئر تک متغیره با هدف شناسایی مهمترین منابع برآورده کردن نیازهای اطلاعاتی حقوقی

گزینه‌ها	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد انتظار	باقی مانده (اختلاف فراوانی‌ها)
کتاب‌ها	۲۲۲	۷۷/۴	۱۴۴/۶
مقررات حقوقی	۱۲۰	۷۷/۴	۴۲/۶
شرکت در کارگاه‌های آموزشی حقوقی	۱۱۲	۷۷/۴	۳۴/۶
مقاله‌های مجله‌های علمی	۱۰۱	۷۷/۴	۲۳/۶
گزارش‌های حقوقی	۶۰	۷۷/۴	-۱۷/۴
حضور در همایش‌ها، سمینارها و نشست‌های	۵۵	۷۷/۴	۲۲/۴
دایره‌المعارف‌های حقوقی	۳۳	۷۷/۴	-۴۴/۴
رساله‌ها و پایان‌نامه‌ها	۳۲	۷۷/۴	-۴۵/۴
فرهنگ‌های حقوقی	۲۲	۷۷/۴	-۵۵/۴
اساسنامه‌ها	۱۷	۷۷/۴	-۶۰/۴
مجموع	۷۷۸		

$$\text{Chi Square} = ۲۱۷/۸۵ \quad \text{df} = ۸ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

مقدار خی دو به دست آمده برابر با ۲۱۷/۸۵ است که در سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد. نتایج جدول فراوانی مهمترین منابع برآورده کردن نیازهای اطلاعاتی حقوقی نشان می‌دهد که بالاترین فراوانی را گزینه «کتاب‌ها» دارد که فراوانی آن ۲۲۲ مورد (از ۷۷۸) است. در واقع، مهمترین منابع برآورده کردن نیازهای اطلاعاتی حقوقی، «کتاب‌های حقوقی» است.

جدول ۱۲. آزمون کای اسکوئر تک متغیره با هدف شناسایی مهمترین منابع رسمی کسب اطلاعات

گزینه‌ها	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد انتظار	باقی مانده (اختلاف فراوانی‌ها)
کتاب‌ها (چاپی-الکترونیکی)	۲۴۰	۷۲/۶	۱۶۷/۴
نشریات (چاپی-الکترونیکی)	۱۲۹	۷۲/۶	۵۶/۴
پایان‌نامه‌ها (چاپی-الکترونیکی)	۶۰	۷۲/۶	-۱۲/۶
مقاله‌های همایش و گردهمایی	۵۱	۷۲/۶	-۲۱/۶
گزارش‌های تحقیقی	۴۲	۷۲/۶	-۳۰/۶
روزنامه‌ها	۳۴	۷۲/۶	-۳۸/۶
چکیده‌نامه‌ها	۱۵	۷۲/۶	-۵۷/۶
استانداردها	۱۰	۷۲/۶	-۶۲/۶
مجموع	۵۸۱		

$$\text{Chi Square} = ۵۷۱/۳۲ \quad \text{df} = ۷ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

مقدار χ^2 دو به دست آمده برابر با ۵۷۱/۳۲ است که در سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد. نتایج جدول بالا نشان می‌دهد که دو گزینه اول جدول ۱۲ یعنی «کتاب‌ها» و «نشریات» مهمترین منابع رسمی کسب اطلاعات هستند.

جدول ۱۳. آزمون کای اسکوئر تک متغیره با هدف شناسایی مهمترین منابع غیررسمی کسب اطلاعات

گزینه‌ها	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد انتظار	باقی مانده (اختلاف فراوانی‌ها)
گروه‌های بحث تخصصی	۱۴۲	۸۴/۵	۵۷/۵
حضور در گروه‌های داخلی و خارجی همکاران متخصص	۹۲	۸۴/۵	۷/۵
وبلاگ‌های شخصی	۵۳	۸۴/۵	-۳۱/۵
ارتباط با پژوهشگران داخلی و خارجی	۵۱	۸۴/۵	-۳۳/۵
مجموع	۳۳۸		

$$\text{Chi Square} = ۶۴/۸۲ \quad \text{df} = ۳ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

نتایج جدول ۱۳ نشان می‌دهد که بین توزیع مشاهده شده و مورد انتظار در طبقات متغیر مهمترین منابع غیررسمی کسب اطلاعات تفاوت وجود دارد و فراوانی طبقات با یکدیگر برابر نبوده و تفاوت معنی داری بین آن‌ها وجود دارد ($p < ۰/۰۵$). مقدار χ^2 دو به دست آمده برابر با ۶۴/۸۲ است که در سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد. نتایج جدول ۱۳ نشان می‌دهد که دو گزینه اول جدول، مهمترین منابع غیررسمی کسب اطلاعات هستند.

جدول ۱۴. آزمون کای اسکوئر تک متغیره با هدف شناسایی مکان‌ها و مجراهای رفع نیازهای اطلاعاتی

گزینه‌ها	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد انتظار	باقی مانده (اختلاف فراوانی‌ها)
کتابخانه سازمان یا مؤسسه حقوقی	۱۳۶	۶۷/۵	۶۸/۵
اینترنت	۱۱۳	۶۷/۵	۴۵/۵
مجموعه شخصی	۷۱	۶۷/۵	۳/۵
مشورت با افراد متخصص در رشته	۵۴	۶۷/۵	-۱۳/۵
همکاران	۲۳	۶۷/۵	-۴۴/۵
کتابفروشی‌ها	۸	۶۷/۵	-۵۹/۵
مجموع	۴۰۵		

$$\text{Chi Square} = ۱۸۴/۸۵ \quad \text{df} = ۵ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

یافته‌های جدول ۱۴ نشان می‌دهد که مقدار خی دو به دست آمده برابر با ۱۸۴/۸۵ است که در سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد. داده‌های جدول نشان می‌دهد که سه گزینه اول جدول (کتابخانه سازمان یا مؤسسه حقوقی، اینترنت یا مجموعه شخصی) مهمترین منابع غیررسمی کسب اطلاعات هستند.

جدول ۱۵. آزمون کای اسکوئر تک متغیره با هدف شناسایی روش آموختن مهارت استفاده از اینترنت

گزینه‌ها	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد انتظار	باقی مانده (اختلاف فراوانی‌ها)
شخصاً به صورت خودآموز	۱۵۰	۵۹/۱	۹۰/۹
در حین تحصیل	۸۷	۵۹/۱	۲۷/۹
شرکت در دوره‌های آموزشی آزاد	۷۳	۵۹/۱	۱۳/۹
شرکت در دوره‌های آموزشی برگزار شده در محل خدمت	۴۶	۵۹/۱	-۱۳/۱
پرسش از افراد خانواده	۲۶	۵۹/۱	-۳۳/۱
شرکت در کارگاه‌های برگزار شده در محل خدمت	۱۸	۵۹/۱	-۴۱/۱
پرسش از همکاران	۱۴	۵۹/۱	-۴۵/۱
مجموع	۴۱۴		

$$\text{Chi Square} = 240/52 \quad \text{df} = 6 \quad p \leq 0/001$$

یافته‌های جدول ۱۵ نشان می‌دهد که مقدار خی دو به دست آمده برابر با ۲۴۰/۵۲ است که در سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد. سه گزینه اول جدول ۱۵ یعنی (شخصاً به صورت خودآموز، در حین تحصیل و شرکت در دوره‌های آموزشی آزاد) مهمترین روش‌های آموختن مهارت استفاده از اینترنت هستند.

جدول ۱۶. نتیجه آزمون فریدمن جهت رتبه‌بندی مکان‌های استفاده از اینترنت

رتبه	مکان‌های استفاده از اینترنت	میانگین
۱	خانه	۲/۱۲
۲	محل کار	۲/۳۹
۳	کافی‌نت	۲/۶۱
۴	کتابخانه	۲/۸۸

$$\text{Chi Square} = 25/66 \quad \text{df} = 3 \quad p \leq 0/001$$

بررسی مقادیر میانگین رتبه نشان می‌دهند که «خانه» و بعد از آن «محل کار» مهمترین مکان‌های استفاده از اینترنت هستند.

جدول ۱۷. آزمون کای اسکوئر تک متغیره با هدف شناسایی رایج ترین موتور جستجوی مورد استفاده

باقی مانده (اختلاف فراوانی ها)	فراوانی مورد انتظار	فراوانی مشاهده شده	گزینه ها
۱۰۹	۱۲۵	۲۳۴	گوگل
-۱۰۹	۱۲۵	۱۶	موتور جستجوی خاص حقوق
		۲۵۰	مجموع

$$\text{Chi Square} = ۱۹۰/۱۰ \quad \text{df} = ۱ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

مقدار خی دو به دست آمده برابر با ۱۹۰/۱۰ است که در سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد. نتایج جدول فراوانی رایج ترین موتور جستجوی مورد استفاده نشان می دهد که موتور جستجوی گوگل رایج ترین موتور جستجوی مورد استفاده وکلا است.

پاسخ به پرسش سوم: منابع رفع نیازهای اطلاعاتی

جدول ۱۸. آزمون کای اسکوئر تک متغیره با هدف شناسایی مهمترین منابع و روش های روزآمدسازی اطلاعات

باقی مانده (اختلاف فراوانی ها)	فراوانی مورد انتظار	فراوانی مشاهده شده	گزینه ها
۶۷/۶	۸۶/۴	۱۵۴	مطالعه نشریات تخصصی
۴۴/۶	۸۶/۴	۱۳۱	مراجعه به کتابخانه و بازدید از تازه های کتابخانه
۳۵/۶	۸۶/۴	۱۲۲	عضویت در وبگاه های تخصصی
۲۸/۶	۸۶/۴	۱۱۵	ارتباط با همکاران داخل کشور
۱۳/۶	۸۶/۴	۱۰۰	شرکت در همایش ها و سمینارها
-۲۱/۴	۸۶/۴	۶۵	مراجعه به وبلاگ متخصصان
-۴۷/۴	۸۶/۴	۳۹	عضویت در سازمان ها و مجامع علمی
-۵۹/۴	۸۶/۴	۲۷	ارتباط با همکاران خارج از کشور
-۶۱/۴	۸۶/۴	۲۵	مراجعه به کاتالوگ کتاب فروشی ها
		۷۷۸	مجموع

$$\text{Chi Square} = ۲۱۷/۸۵ \quad \text{df} = ۸ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

مقدار خی دو به دست آمده برابر با ۲۱۷/۸۵ است که در سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد. نتایج جدول فراوانی مهمترین روش های روزآمدسازی اطلاعات نشان می دهد که بالاترین فراوانی گزینه «مطالعه

نشریات تخصصی» است. پس از آن، چهار گزینه «مراجعه به کتابخانه و بازدید از تازه‌های کتابخانه»، «عضویت در وبگاه‌های تخصصی»، «ارتباط با همکاران داخل کشور» و «شرکت در همایش‌ها و سمینارها»، مهمترین منابع و روش‌های روزآمدسازی اطلاعات و کلا هستند.

جدول ۱۹. آزمون کای اسکور تک متغیره با هدف شناسایی دفعات استفاده از کتابخانه

گزینه‌ها	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد انتظار	باقی‌مانده (اختلاف فراوانی‌ها)
چندین بار در	۶۸	۴۱/۷	۲۶/۳
۲ یا ۳ بار در	۴۷	۴۱/۷	۵/۳
۱ بار در ماه	۴۱	۴۱/۷	-۰/۷
هیچ‌وقت	۳۴	۴۱/۷	-۷/۷
روزانه	۳۰	۴۱/۷	-۱۱/۷
۱ بار در هفته	۳۰	۴۱/۷	-۱۱/۷
مجموع	۲۵۰		

$$\text{Chi Square} = ۲۵/۲۸ \quad \text{df} = ۵ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

مقدار خی دو به دست آمده برابر با ۲۵/۲۸ است که در سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد. نتایج جدول فراوانی دفعات استفاده از کتابخانه نشان می‌دهد که دو گزینه اول جدول ۱۹ (چندین بار در سال و ۲ یا ۳ بار در هفته) پرتکرارترین پاسخ‌ها هستند. سایر گزینه‌ها فراوانی مشاهده شده آن‌ها کمتر از فراوانی مورد انتظار است.

پاسخ به پرسش چهارم: مشکلات و کلا در دسترسی به منابع حقوقی

جدول ۲۰. نتیجه آزمون فریدمن جهت رتبه‌بندی موانع فرایند اطلاع‌یابی

رتبه	موانع	میانگین رتبه
۱	عدم حضور مدیران با تجربه و دلسوز در سازمان‌های مرتبط	۶/۳۶
۲	پراکندگی منابع تخصصی داخلی	۶/۳۴
۳	عدم آشنایی با زبان‌های خارجی	۶/۲۹
۴	ضعف اطلاع‌رسانی در سطح جامعه توسط رسانه‌ها	۶/۰۱
۵	عدم تدوین برنامه‌های آموزشی رسمی جهت افزایش مهارت اطلاع‌یابی	۵/۷۵
۶	بوروکراسی اداری و پیچیدگی‌های زاید قانونی	۵/۵۱
۷	وضعیت قوانین و مقررات	۵/۳۹
۸	عدم آشنایی با اینترنت و فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات	۵/۱۵
۹	وضعیت سیاسی (تحریم‌ها)	۴/۱۴
۱۰	هزینه بالای دسترسی به اطلاعات	۴/۰۶

$$\text{Chi Square} = ۲۰۹/۹۷ \quad \text{df} = ۹ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

بررسی مقادیر میانگین رتبه نشان می‌دهند که گزینه عدم حضور مدیران باتجربه و دلسوز در سازمان‌های مرتبط نخستین و بالاترین رتبه را دارد. دو گزینه وضعیت سیاسی (تحریم‌ها) و هزینه بالای دسترسی به اطلاعات کم‌اهمیت‌ترین موانع فرایند اطلاع‌یابی هستند.

جدول ۲۱. مقادیر درصد فراوانی و میانگین گزینه‌های موانع فرایند اطلاع‌یابی

میانگین ن	گزینه‌ها					شاخص‌ها
	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی	
۴/۱۳	۴۰	۳۸	۱۸	۳	۱	عدم آشنایی با زبان‌های خارجی
۴/۱۲	۳۵	۴۷	۱۲	۶		پراکندگی منابع تخصصی داخلی
۴/۰۵	۴۶	۲۷	۱۵	۸	۴	عدم حضور مدیران باتجربه و دلسوز در سازمان‌های مرتبط
۴	۳۵	۳۹	۱۹	۴	۳	ضعف اطلاع‌رسانی در سطح جامعه توسط رسانه‌ها
۳/۹۲	۳۶	۳۳	۲۱	۷	۳	عدم تدوین برنامه‌های آموزشی رسمی جهت افزایش مهارت اطلاع‌یابی
۳/۸۳	۳۴	۲۷	۲۹	۷	۳	بوروکراسی اداری و پیچیدگی‌های زاید قانونی
۳/۸۱	۲۹	۳۰	۳۴	۵	۲	وضعیت قوانین و مقررات
۳/۵۶	۲۹	۳۴	۱۳	۱۲	۱۲	عدم آشنایی با اینترنت و فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات
۳/۳۶	۱۶	۲۴	۴۴	۱۲	۴	هزینه بالای دسترسی به اطلاعات
۳/۳۴	۲۱	۲۲	۳۴	۱۵	۸	وضعیت سیاسی (تحریم‌ها)

داده‌های جدول ۲۱ نشان می‌دهد که اهمیت زیاد و خیلی زیاد برای گزینه «عدم آشنایی با زبان‌های خارجی» ۷۸ درصد، برای گزینه «پراکندگی منابع تخصصی» ۸۲ درصد و برای گزینه «عدم حضور مدیران باتجربه و دلسوز در سازمان‌های مرتبط» ۷۳ درصد است.

جدول ۲۲. آزمون کای اسکور تک متغیره برای شناسایی مشکلات تأمین و دسترسی به اطلاعات حقوقی

گزینه‌ها	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد انتظار	باقی مانده (اختلاف فراوانی‌ها)
پراکندگی اطلاعات حقوقی در منابع مختلف	۹۵	۵۸/۳	۳۶/۷
قدیمی بودن بسیاری از منابع اطلاعاتی حقوقی	۸۸	۵۸/۳	۲۹/۷
منابع اطلاعاتی ناکافی در زمینه حقوق	۶۳	۵۸/۳	۴/۷
گسترده‌گی بیش از حد اطلاعات حقوقی	۵۰	۵۸/۳	-۸/۳
در دسترس نبودن منابع	۳۹	۵۸/۳	-۱۹/۳
اتلاف زمان زیاد برای دسترسی به منابع اطلاعاتی در مکانی خاص	۳۸	۵۸/۳	-۲۰/۳
عدم آشنایی با منابع تخصصی	۳۵	۵۸/۳	-۲۳/۳
مجموع	۴۰۸		

$$\text{Chi Square} = ۶۲/۵۸ \quad \text{df} = ۶ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

یافته‌های جدول ۲۲ نشان می‌دهد که مقدار خی دو به دست آمده برابر با ۶۲/۵۸ است که در سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد. بالاترین فراوانی را گزینه «پراکندگی اطلاعات حقوقی در منابع مختلف» دارد. گزینه‌های «قدیمی بودن بسیاری از منابع اطلاعاتی حقوقی» و «منابع اطلاعاتی ناکافی در زمینه حقوقی» نیز دارای فراوانی مشاهده شده بیشتری از فراوانی مورد انتظار هستند.

یافته‌های جانبی

جدول ۲۳. نتیجه آزمون فریدمن جهت رتبه‌بندی ویژگی‌های مهم در ارزیابی و انتخاب منابع

رتبه	ویژگی‌ها	میانگین
۱	قابل اعتماد بودن	۵/۴۳
۲	روزآمدسازی	۵/۱۷
۳	سهولت در استفاده و بهره‌گیری	۴/۹۸
۴	سرعت در کسب اطلاعات	۴/۹۲
۵	در دسترس بودن	۴/۷۴
۶	انسجام و پیوستگی	۴/۱۵
۷	ارتباط منبع با سایر منابع	۳/۶۹
۸	هزینه	۲/۹۳

$$\text{Chi Square} = ۳۵۵/۶۰ \quad \text{df} = ۷ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

بررسی مقادیر میانگین رتبه نشان می‌دهند که ویژگی «قابل اعتماد بودن» نخستین و بالاترین رتبه را دارد، دو گزینه «هزینه» و «ارتباط منبع با سایر منابع» کمترین اهمیت و رتبه را دارند.

جدول ۲۴. مقادیر درصد فراوانی و میانگین ویژگی‌های مهم در ارزیابی و انتخاب منابع

میانگین	گزینه‌ها					شاخص‌ها
	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	
۴/۷۶	۸۰	۱۵	۵			قابل اعتماد بودن
۴/۶۳	۷۱	۲۳	۵		۱	روزآمدسازی
۴/۶۲	۶۵	۳۲	۳			سهولت در استفاده و بهره‌گیری
۴/۵۸	۶۵	۲۸	۷			سرعت در کسب اطلاعات
۴/۵۲	۶۲	۲۸	۹	۱		در دسترس بودن
۴/۳۳	۴۶	۴۴	۹		۱	انسجام و پیوستگی
۴/۲۱	۴۰	۴۲	۱۶	۲		ارتباط منبع با سایر منابع
۳/۷۶	۳۰	۲۹	۳۰	۹	۲	هزینه

در جدول ۲۴ نتایج نشان می‌دهد که اهمیت زیاد و خیلی زیاد برای قابل اعتماد بودن ۹۵ درصد، برای ویژگی روزآمدسازی ۹۴ درصد و برای ویژگی سهولت در استفاده و به کارگیری ۹۷ درصد است.

جدول ۲۵. نتیجه آزمون فریدمن جهت رتبه‌بندی زبان منابع اطلاعاتی

رتبه	زبان	میانگین
۱	زبان فارسی	۱/۱۰
۲	زبان انگلیسی	۱/۹۵
۳	زبان فرانسه	۲/۹۶

$$\text{Chi Square} = ۲۷۲/۱۵ \quad \text{df} = ۲ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

بررسی مقادیر میانگین رتبه نشان می‌دهند که زبان فارسی و بعد از آن زبان انگلیسی دو زبان رایج در استفاده از منابع اطلاعاتی هستند.

جدول ۲۶. آزمون کای اسکور تک متغیره برای بررسی میزان تسلط به زبان فرانسه

گزینه‌ها	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد انتظار	باقی مانده (اختلاف فراوانی‌ها)
بسیار کم	۱۸۵	۶۲/۵	۱۲۲/۵
کم	۳۷	۶۲/۵	-۲۵/۵
متوسط	۲۴	۶۲/۵	-۳۸/۵
زیاد	۴	۶۲/۵	-۵۸/۵
مجموع	۲۵۰		

$$\text{Chi Square} = ۳۲۸/۹۸ \quad \text{df} = ۳ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

یافته‌های جدول ۲۶ نشان می‌دهد که مقدار کمی دو به دست آمده برابر با ۳۲۸/۹۸ است که در سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد. نتایج نشان می‌دهد که میزان تسلط به زبان فرانسه به طور کلی پایین است.

جدول ۲۷. آزمون کای اسکوئر تک متغیره برای بررسی میزان تسلط به زبان انگلیسی

گزینه‌ها	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد انتظار	باقی مانده (اختلاف فراوانی‌ها)
متوسط	۱۴۵	۵۰	۹۵
زیاد	۳۸	۵۰	-۱۲
بسیار کم	۳۳	۵۰	-۱۷
کم	۲۴	۵۰	-۲۶
بسیار زیاد	۲۰	۵۰	-۳۰
مجموع	۲۵۰		

Chi Square = ۲۲۹/۴۸ df = ۴ p ≤ ۰/۰۰۱

یافته‌های جدول ۲۷ نشان می‌دهد که مقدار خی دو به دست آمده برابر با ۲۲۹/۴۸ است که در سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد. جدول ۲۷ نشان می‌دهد که میزان تسلط به زبان انگلیسی به طور کلی در سطح متوسط است.

جدول ۲۸. آزمون کای اسکوئر تک متغیره برای بررسی قالب منابع مورد استفاده

گزینه‌ها	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد انتظار	باقی مانده (اختلاف فراوانی‌ها)
چاپی	۱۶۳	۸۳/۳	۷۹/۷
الکترونیکی	۵۹	۸۳/۳	-۲۴/۳
دیداری-شنیداری	۲۸	۸۳/۳	-۵۵/۳
مجموع	۲۵۰		

Chi Square = ۱۲۰/۰۱ df = ۲ p ≤ ۰/۰۰۱

یافته‌های جدول ۲۸ نشان می‌دهد که مقدار خی دو به دست آمده برابر با ۱۲۰/۰۱ است که در سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد. نتایج جدول نشان می‌دهد که رایج‌ترین قالب منابع مورد استفاده «قالب چاپی» است.

جدول ۲۹. نتیجه آزمون فریدمن جهت رتبه‌بندی مرتبط بودن مدرک با نویسنده

رتبه	اولویت‌بندی در صورت مرتبط بودن مدرک با نویسنده	میانگین رتبه
۱	ارتباط موضوعی	۱/۵۳
۲	اعتبار نویسنده	۲/۰۶
۳	روزآمدی منابع	۲/۴۰

Chi Square = ۲۹/۸۳ df = ۲ p ≤ ۰/۰۰۱

بررسی مقادیر میانگین رتبه نشان می‌دهند که ارتباط موضوعی و بعد از آن اعتبار نویسنده دو اولویت اول هستند.

جدول ۳۰. فراوانی روش آموختن مهارت استفاده از اینترنت

گزینه‌ها	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد انتظار	باقی مانده (اختلاف فراوانی‌ها)
شخصاً به صورت خودآموز	۱۵۰	۵۹/۱	۹۰/۹
در حین تحصیل	۸۷	۵۹/۱	۲۷/۹
شرکت در دوره‌های آموزشی آزاد	۷۳	۵۹/۱	۱۳/۹
شرکت در دوره‌های آموزشی برگزار شده در محل خدمت	۴۶	۵۹/۱	-۱۳/۱
پرسش از افراد خانواده	۲۶	۵۹/۱	-۳۳/۱
شرکت در کارگاه‌های برگزار شده در محل خدمت	۱۸	۵۹/۱	-۴۱/۱
پرسش از همکاران	۱۴	۵۹/۱	-۴۵/۱
مجموع	۴۱۴		

$$\text{Chi Square} = ۲۴۰/۵۲ \quad \text{df} = ۶ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

نتایج جدول ۳۰ نشان می‌دهد که بین توزیع مشاهده شده و مورد انتظار در طبقات متغیر روش آموختن مهارت استفاده از اینترنت تفاوت وجود دارد و فراوانی طبقات با یکدیگر برابر نبوده و تفاوت معنی‌داری بین آن‌ها وجود دارد ($p < ۰/۰۵$). مقدار χ^2 دو به دست آمده برابر با $۲۴۰/۵۲$ است که در سطح معنی‌داری کمتر از $۰/۰۵$ قرار دارد.

جدول ۳۱. نتیجه آزمون فریدمن جهت رتبه‌بندی مکان‌های استفاده از اینترنت

رتبه	مکان‌های استفاده از اینترنت	میانگین رتبه
۱	خانه	۲/۱۲
۲	محل کار	۲/۳۹
۳	کافی‌نت	۲/۶۱
۴	کتابخانه	۲/۸۸

$$\text{Chi Square} = ۲۵/۶۶ \quad \text{df} = ۳ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

بررسی مقادیر میانگین رتبه نشان می‌دهند که «خانه» و بعد از آن «محل کار» مهمترین و رایج‌ترین مکان‌های استفاده از اینترنت هستند.

جدول ۳۲. فراوانی استفاده از پایگاه اطلاعاتی حقوقی

گزینه‌ها	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد انتظار	باقی مانده (اختلاف فراوانی‌ها)
روزنامه رسمی	۸۵	۴۲/۶	۴۲/۶
پایگاه مجلس	۴۹	۴۲/۶	۶/۴
پایگاه قوه قضاییه	۴۹	۴۲/۶	۶/۴
داتیک	۱۸	۴۲/۶	-۲۴/۶
لوح قانون	۱۲	۴۲/۶	-۳۰/۶
مجموع	۲۱۳		

$$\text{Chi Square} = ۸۰/۳۰ \quad \text{df} = ۴ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

مقدار خی دو به دست آمده برابر با ۸۰/۳۰ است که در سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد. نتایج جدول فراوانی نشان می‌دهد که سه گزینه «روزنامه رسمی»، «پایگاه مجلس» و «پایگاه قوه قضاییه» مهمترین پایگاه‌های اطلاعاتی حقوقی هستند.

جدول ۳۳. فراوانی میزان استفاده از رایانامه

گزینه‌ها	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد انتظار	باقی مانده (اختلاف فراوانی‌ها)
بسیار کم	۶۷	۵۰	۱۷
متوسط	۶۵	۵۰	۱۵
کم	۴۹	۵۰	-۱
زیاد	۳۶	۵۰	-۱۴
بسیار زیاد	۳۳	۵۰	-۱۷
مجموع	۲۵۰		

$$\text{Chi Square} = ۲۰/۳۷ \quad \text{df} = ۴ \quad p \leq ۰/۰۰۱$$

مقدار خی دو به دست آمده برابر با ۲۰/۳۷ است که در سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ قرار دارد. نتایج جدول ۳۳ نشان می‌دهد که میزان استفاده از رایانامه برای دریافت خبرنامه‌ها و یا تشکیل گروه‌های بحث حقوقی پایین است.

بحث و نتیجه گیری

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که مهمترین دلیل جستجوی اطلاعات، پیشبرد دانش تخصصی و پس از آن ارائه مقاله پژوهشی است که این یافته بیانگر نگرش علمی پاسخ‌گویان نسبت به رشته تخصصی خود است. نتیجه این پژوهش با پژوهش‌های رامچاندراپا (۲۰۱۷)، خان و بهاتی (۲۰۱۲)، خان، بهاتی و خان^۱ (۲۰۱۱)، تاناسکودی (۲۰۰۹) و اتیک (۱۹۹۹) همسو بود. در تمام این پژوهش‌ها نیز هدف اصلی جستجوی اطلاعات پیشبرد دانش تخصصی بود. در تبیین یافته پژوهش حاضر می‌توان گفت که دلایل مختلفی برای جستجوی اطلاعات در شغل وکالت وجود دارد. وکلا در یک محیط پرمحتوا فعالیت می‌کنند؛ هر کاری که یک وکیل انجام دهد به مقدار زیادی پشتیبانی اطلاعاتی نیاز دارد. در درجه اول، وکیل به اطلاعات برای ارائه دقیق مشاوره به مشتریان خود نیاز دارد و در صورتی که بخواهد مشاوره تخصصی ارائه دهد و مشتری خود را متقاعد کند بایستی اطلاعات خود را به‌روز کند (اتیک و متیو، ۲۰۰۰).

یکی دیگر از یافته‌های پژوهش حاضر، این بود که کتاب‌ها (چاپی-الکترونیکی) و نشریات مهمترین منابع رسمی کسب اطلاعات هستند که وکلا برای رفع نیازهای اطلاعاتی خود از آن‌ها استفاده می‌کنند که این یافته با پژوهش‌های رضانی (۱۳۷۵)، سینگ، بهو و بهوا (۲۰۱۵)، بهات (۲۰۱۴)، خان و بهاتی و خان (۲۰۱۱)، تاناسکودی (۲۰۰۹)، هینس‌ورث (۱۹۹۲) و زیتون و دیگران (۱۹۸۷) همسو بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت که به نظر می‌رسد انتخاب «کتاب» به عنوان مهمترین منبع اطلاعاتی در پژوهش حاضر و سایر پژوهش‌های پیش از آن به خاطر در دسترس بودن، راحتی استفاده، کم‌هزینه بودن، مستند و مکتوب بودن و نیز بالا بودن میزان آشنایی استفاده‌کنندگان با کتاب است.

یافته‌های پژوهش همچنین نشان داد که در میان منابع غیررسمی، کتابخانه سازمان یا مؤسسه حقوقی، مهمترین منبع کسب غیررسمی اطلاعات است که با یافته پژوهش‌های رامچاندراپا (۲۰۱۷)، علی، جواد و احمد^۲ (۲۰۱۶)، و فلیشیانو (۱۹۸۴) همسو است. به طور کلی، وکلا هم از منابع رسمی و هم غیررسمی به وفور استفاده می‌کنند و از اهمیت آن‌ها آگاه هستند. همچنین در این پژوهش مکان اصلی رفع نیازهای اطلاعاتی، کتابخانه سازمان، دانشکده حقوق یا مؤسسه حقوقی شناخته شد که با پژوهش تاهاموایر و اوکلو-اوبورا (۲۰۱۰) و (متابلا، ۲۰۱۸، ۲۰۱۹) همسو بود.

با توجه به این که دومین مجرای که توسط وکلا برای دستیابی به اطلاعات حقوقی به وفور مورد استفاده قرار می‌گیرد، «اینترنت» است، در پژوهش حاضر این یافته به دست آمد که موتور جستجوی گوگل رایج‌ترین

1. Khan, Bhatti & Khan

2. Ali, Jawwad & Ahmad

موتور جستجوی مورد استفاده وکلا است که این یافته نیز با یافته‌های پژوهش تاناسکودی (۲۰۰۹) همسو است. به نظر می‌رسد که وکلا با نحوه استفاده از فناوری‌های جدید اطلاعات و ارتباطات آشنایی کافی دارند و تمایل به استفاده از اینترنت نزد آن‌ها بالاست. نتایج پژوهش کیم و سی‌او^۱ (۲۰۱۵) نشان داد که وکلا و حقوقدانان دسترسی به اطلاعات دیجیتالی از طریق کتابخانه‌های دیجیتالی حقوقی، پایگاه‌های اطلاعاتی برخط و اطلاعات رسمی مانند اساسنامه‌ها یا قوانین خاص را ترجیح می‌دهند. کانستبل^۲ (۲۰۰۷) نیز پیشنهاد می‌کند که با توجه به گسترش اینترنت و منابع اطلاعاتی الکترونیکی، کتابداران متخصص حوزه حقوق نیازهای اطلاعاتی و آموزشی حقوقدانان، وکلا و دانشجویان حقوق را تحلیل و شناسایی کرده و دوره‌های آموزشی ویژه آنان برگزار نمایند. کلوبا و مولوزی^۳ (۲۰۱۹) هم پیشنهاد می‌کنند که کتابخانه‌های دادگاه^۴ با منابع اطلاعاتی حقوقی و قانونی روزآمد و مجهز به اینترنت ایجاد شود تا قضات، وکلا و حقوقدانان بتوانند با دسترسی به اطلاعات حقوقی و قانونی مناسب تصمیم حقوقی و قانونی مناسبی اتخاذ نمایند.

در بررسی این مسئله که کتابخانه تا چه حد در تأمین و دستیابی وکلا به منابع اطلاعاتی کمک می‌کنند، پژوهش حاضر نشان داد که مراجعه به کتابخانه و بازدید از تازه‌های کتابخانه، بعد از مطالعه نشریات تخصصی، مهم‌ترین روش‌های روزآمدسازی اطلاعات هستند و از طرفی دفعات استفاده از کتابخانه سازمان یا مؤسسه حقوقی بیشتر به صورت چندین بار در سال و دو یا سه بار در هفته نشان داده شد. بنابراین، می‌توان به نقش پررنگ کتابخانه در دستیابی وکلا به منابع اطلاعاتی اطمینان داشت. به نظر می‌رسد که کتابخانه‌ها مجموعه‌ای مناسب و مطابق با نیازهای اطلاعاتی مراجعان فراهم کرده‌اند. این یافته با یافته پژوهش‌های فلیشیانو (۱۹۸۴) و رامانچاندراپا (۲۰۱۷) همخوانی دارد. برخلاف نتایج پژوهش حاضر، یمزی^۵ (۲۰۱۴) بر این باور است که کتابخانه‌های دانشکده‌های حقوق دانشگاه‌های نیجریه به لحاظ منابع اطلاعاتی ناقص و ناکافی بوده و با کمبود رایانه برای دانشجویان، مشکل اتصال به اینترنت، سرعت پایین اینترنت، فقدان اشتراک پایگاه‌های اطلاعاتی حقوقی، نداشتن کادر مجرب برای مدیریت و نگهداری کتابخانه‌های دیجیتالی حقوقی و بودجه ناکافی برای تأمین فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات مورد نیاز کتابخانه‌های دانشکده‌های حقوقی، مواجه هستند.

از یافته‌های دیگر این پژوهش، آن بود که در بررسی مشکلات وکلا در دسترسی به منابع و اطلاعات حقوقی، عدم حضور مدیران باتجربه و دلسوز در کتابخانه‌های سازمان‌های مرتبط رتبه نخست را در میان موانع فرایند اطلاع‌یابی داشت که یافته مشابه با آن در پژوهش‌های پیشین یافت نشد؛ اما شاید بتوان آن را مشابه با

1. Kim & Seo
2. Constable
3. Kaluba & Mulauzi
4. Courthouse Libraries / Court Law Libraries
5. Yemisi

یافته پژوهش‌های رامچاندراپا (۲۰۱۷)، خان و بهاتی (۲۰۱۲)، خان، بهاتی و خان (۲۰۱۱)، اتیک و متیوس (۲۰۰۰)، که در آن‌ها وکلا از ارائه کلیه منابع و خدمات کتابخانه‌ای کتابخانه‌های سازمان راضی نبودند، مشابه دانست. همچنین پراکندگی اطلاعات حقوقی در منابع مختلف و قدیمی بودن منابع و روزآمد نبودن آن‌ها بیشترین عامل مشکل در زمینه تأمین و دسترسی به اطلاعات حقوقی بود که این یافته نیز با یافته پژوهش‌های زیتون و دیگران (۱۹۸۷) و تاهاموایر و اوکلو-اوبرا (۲۰۱۰) با جامعه مشابه همسو بود.

پیشنهادها

- با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر پیشنهادهای اجرائی و کاربردی زیر ارائه می‌شود:
 - با توجه به این که امروزه بیشتر افراد از اینترنت برای یافتن پاسخ پرسش‌های خود استفاده می‌کنند و وکلا نیز از این قاعده مستثنی نیستند. یکی از راه‌های کمک به این قشر در دسترس قرار دادن و توسعه پایگاه‌های اطلاعاتی حقوقی است.
 - از آنجا که پراکندگی اطلاعات حقوقی در منابع مختلف، قدیمی بودن بسیاری از منابع اطلاعاتی حقوقی و منابع اطلاعاتی ناکافی حقوقی از مهمترین مشکلات وکلا در دسترسی به اطلاعات است، نیاز است که تمهیدات لازم در این زمینه صورت بگیرد.
 - با توجه به این که یکی از مکان‌های مورد توجه وکلا برای دسترسی به اطلاعات کتابخانه سازمان یا مؤسسه حقوقی است، سازمان‌ها باید مدیران کتابخانه و کتابداران متخصص اطلاعات حقوقی و مسئولیت‌پذیر را انتخاب نمایند.
 - یافته‌ها نشان داد که سطح زبان فرانسه و انگلیسی وکلا ضعیف است. با توجه به این که قوانین حقوق ایران برگرفته از قوانین حقوق فرانسه و سوئیس است. پیشنهاد می‌شود که وکلا و حقوق‌دانان زبان فرانسه را جدی‌تر بگیرند.

سپاسگزاری

از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه تهران به خاطر حمایت معنوی در اجرای پژوهش حاضر سپاسگزاری می‌شود.

منابع

حافظنیا، محمدرضا (۱۳۸۹). *مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی*، تهران: انتشارات سمت.

رضانی، فاطمه (۱۳۷۵). بررسی نیازهای اطلاعاتی اعضای هیئت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته‌های حقوق و علوم سیاسی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی.

References

- Ali, S., Jawwad, M., & Ahmad, P. (2016). Information seeking behaviour of practicing lawyers of Islamabad district courts bar association, Pakistan, *International Journal of Librarianship and Information Science*, 3, 48-62. Retrieved March 28, 2020, from <http://ijolis.aiou.edu.pk/?p=429>
- Bhatt, A. A. (2014). Information needs perceptions and quests of law faculty in the digital era, *Electronic Library*, 32(5), 659-669.
- Constable, F. T. (2007). *Training needs for electronic information use in the college of law at the University of South Africa*, University of South Africa, Master of Information Science.
- Feliciano, M. S. (1984). Legal information sources, services and needs of lawyers, journal of Philippine, *Librarianship*, 8(12), 71-92.
- Hainsworth, M. M. (1992). *Information seeking behaviour of judges*, PhD Dissertation, Florida State University.
- Hafeznia, M. (2010). *An introduction to the research methods in the humanities*, Tehran: Samat Publications. (in Persian)
- Kaluba, C., & Mulauzi, F. (2019). Information needs and information seeking behavior of judges and lawyers: A study of the judiciary superior courts in Lusaka, Zambia, *The International Journal of Multi-Disciplinary Research*, 2019. Paper - ID: CFP/661/2018.
- Khan, G., & Bhatti, R. (2012). Information needs and seeking behavior of law faculty members: A survey of the University of Peshawar and its affiliated law colleges, *Library Philosophy and Practice*, 786. Retrieved March 28, 2020, from <http://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/786>
- Khan, S. A., Bhatti, R., & Khan, G. (2011). Information-seeking behavior of law practitioners: A survey of Bahawalpur City, *Library Philosophy and Practice*, 581. Retrieved March 28, 2020, from <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/581>
- Kim, J. H., & Seo, E. G. (2015). Exploring the lawyers' legal information seeking behaviors for the law practice, *Journal of the Korean Society for information Management*, 32(4), 55-76.
- Mathabela, N. N. (2018). *Information needs and information seeking behaviour of private practicing lawyers in Swaziland: A case study of the Law Society of Swaziland*. Doctoral dissertation, Information Studies Programme, School of Social Sciences, College of Humanities, University of KwaZulu-Natal, Pietermaritzburg, South Africa.
- Mathabela, N. N. (2019). Legal Information Access of Lawyers in Private Practice: A case study of the kingdom of Eswatini, *Journal of Information Management*, 6(1), 8-15.

- Otike, J. (1999). The information needs and seeking habits of lawyers in England: A pilot study. *International Information and Library Review*, 31(1), 19–39.
- Otike, J., & Mathews, G. (2000). Legal information needs of lawyer in Kenya: A case study, *Library Management*, 21 (5), 241-252.
- Ramachandrappa, K. (2017). Information needs and information seeking behaviour of lawyers of district courts, Andhra Pradesh: A survey, *International Journal of Library and Information Studies*, 7(2).107- 114.
- Ramezani, F. (1996). *Investigating the information needs of faculty members and graduate students in law and political science*, Master thesis, Department of Library and Information Science, Faculty of Humanities, Islamic Azad University, North Tehran Branch. (in Persian)
- Singh, K., Bhue, S., & Bhoi, N. (2015). *Information seeking behavior of law students in law colleges of Western Odisha: An empirical study*. Retrieved March 28, 2020, from https://www.researchgate.net/scientific-contributions/2079026792_Shiba_Bhue
- Thanuskodi, S. (2009). Information-seeking behavior of law faculty at central law college, Salem, *Library Philosophy and Practice*, 282, Retrieved March 28, 2020, from <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/282>
- Thanuskodi, S. (2012). The information needs and seeking behaviour of the Tamil Nadu Dr. Ambedkar law university faculty members, *International Journal of Information Science*, 2(4), 42-46.
- Tuhumwire, I., & Okello-Obura, C. (2010). Assessment of legal information needs and access problems of lawyers in Uganda, *Library Philosophy and Practice*, 382, Retrieved March 28, 2020, from <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/382>
- Yemisi, O. D. (2014). *The information behaviour of law students in Nigerian universities*, Doctoral dissertation, Department of Information Studies, University of Zululand, South Africa. Retrieved March 28, 2020, from <http://uzspace.unizulu.ac.za/xmlui/handle/10530/1418>
- Zaiton, O., Chan, S. N., Bidin, S. H., & Chuah, M. (1987). Pilot survey of user needs in the Law Library, University of Malaya. *Kekal Abadi*, 6(1), 12-21, Retrieved March 28, 2020, from <http://eprints.um.edu.my/8916/>